

Deželna Ssk proslavila v Mavhinjah 40-letnico osvoboditve

Kljub izredno slabemu vremenu se je v nedeljo, 28. 4., lepo število članov in so-mišljenikov Slovenske skupnosti udeležilo v Mavhinjah proslave 40. obletnice osvoboditve in 10. obletnice deželne Ssk. Na proslavi, ki je zaradi slabega vremena potekala v prostorih restavracije Urdih, sta sodelovala moški pevski zbor Fantje izpod Grmade in godba na pihala iz Nabrežine.

Rafko Dolhar: »Neomajen boj za doseg narodnih pravic in enakopravnosti«

Mislim, da smo imeli več kot dovolj razlogov, da smo prav Mavhinje izbrali za našo današnjo dvojno proslavo. Ni namreč še minilo leto, odkar smo se prav na tem mestu spomnili 40-letnice požiga Mavhinj in drugih vasi v tej občini in s tem tudi žrtev, ki jih je prav slovensko prebivalstvo teh krajev doprineslo v boj proti italijanskim fašistom in nemškemu nacistom za boljšo bodočnost celotnega slovenskega naroda.

Danes na tem mestu proslavljamo 40-letnico osvoboditve, ki je našemu ljudstvu ni nihče poklonil, temveč si jo je naše ljudstvo samo priborilo z oboroženim uporom proti italijanskim fašistom in nemškemu nacistom. Pri tem junaškem boju je sodelovalo tudi nešteto naših sedanjih so-mišljenikov in na tisoče borcev, ki so imeli isti ideal kot mi danes: svobodo in enakopravnost slovenskega naroda na zemlji, kjer živimo in kjer so živeli že naši predniki. Zato si z upravičenim ponosom tudi lastimo dediščino njihovega boja proti nacifašizmu. In prav tej dediščini hočemo ostati vedno zvesti, ker je kri naših ljudi zalila seme svobode, ki jo danes uživamo. Pri tem pa se moramo vedno spomniti, da se je oboroženi upor primorskega ljudstva začel že takoj po nastanku fašistične diktature v Italiji in ko je bil nacizem na pohodu po vsej Evropi. Naj gre naš spomin vedno na bazoviško gmajno, kjer so že leta 1930 odjeknili strelji, ki so utrli življenje štirih slovenskih fantov. Od tedaj oboroženi upor primorskega ljudstva ni nikoli prenehal in je bilo zato sodelovanje Primorcev v vse-sloplni ustaji slovenskega naroda le logično nadaljevanje in zmagoviti zaključek samostojno pričetega oboroženega odpora.

Pred 40 leti je naš narod sicer dočakal zrušenje fašistične diktature in konec nacistične okupacije. Ni pa dočakal združitve vseh Slovencev pod eno streho. To so za-pečatile mednarodne pogodbe. V državi, v kateri nam je usojeno živeti, pa naš narod

Govorili so deželni predsednik Ssk dr. Rafko Dolhar, deželni tajnik prof. Andrej Bratuž in devinsko-nabrežinski občinski odbornik Bojan Brezigar, ki je nosilec kandidatne liste Ssk na bližnjih občinskih volitvah. Zaradi važnosti izvajanj objavljamo govora predsednika Dolharja in odbornika Brezigarja, medtem ko bomo prihodnjič priobčili govor tajnika Bratuža.

ni dosegel niti enakopravnosti niti tistih narodnih pravic, za katere se je boril. Zato moramo danes na žalost z grenkobo v srcu ugotoviti, da nam demokratična Italija v 40 letih ni bila sposobna vrniti tega, kar nam je fašistična Italija v dvajsetih letih vzela. Zato je tudi jasno, da naš boj za dejansko enakopravnost našega naroda na tej zemlji še ni končan in prav žalostno je, da nam enakopravnost z državljanji večinskega naroda odreja država, ki se v svoji ustavi, ki si jo je svobodno izbrala, sklicuje na odpornišvo. Očitno je, da je bilo italijansko odpornišvo prekratko in prepovršno, da bi v globino prekvasil miselnost večinskega naroda. Za to imamo vsak dan doka-

ze iz najrazličnejših krogov večinskega naroda, posebno sedaj, ko se nam država poskuša oddolžiti z neko zakonsko ureditvijo naših pravic. Italijanski nacionalisti in fašisti imajo v naši državi še vedno pravico, da netijo sovraštvo in da nam skušajo ukiniti še tiste pravice, ki smo si jih s težavo priborili. In ker se na odpornišvo sklicuje vse vladne stranke, ki nam režejo grenek manjšinski kruh, bomo vse njihove proslave odpornišva in zmage nad fašizmom smatrali za farizejske tako dolgo, dokler nam ne bodo s priznanjem in zakonitvijo naših narodnostnih pravic dokazale, da so v sebi dokončno izkoreninile fašistično miselnost.

Tudi za proslavo 10-letnice enotnega delovanja deželne Ssk so Mavhinje primeren kraj, saj je bila prav tu pred 37 leti prva javna manifestacija slovenske samostojne politične stranke. In tudi na ta dogodek smo upravičeno ponosni, ker predstavlja temelj, na katerem je zrasla in se, časom primerno, razvila naša politična stranka, Slovenska skupnost. Viharni poveljni časi in časi »hladne vojne« so hvala Bogu že zdavnaj za nami. Zato tistim, ki nam očitajo, da smo se izneverili mavhinjskemu duhu odgovorimo: »V politiki ni nespremenljivih dogem, resnic, nezmotljivih ideo-

dalje na 2. strani ■

Ob 40-letnici osvoboditve od nacifašizma

Evropa proslavlja v teh dneh 40-letnico konca druge svetovne vojne in osvoboditve od nacifašizma, s čimer se je zaključilo eno najtemnejših poglavij v njeni zgodovini. Pojav nacifašizma na celini, ki je zibelka mogočnega, prvič v zgodovini ves svet povezujoče civilizacije, pomeni namreč enega njenih najhujših padcev v barbarstvo, o katerem si je že večkrat mislila, da ga je dokončno prerasila: padec iz priznavanja suverenosti ljudstev v podrejanje oholosti nezmotljivih vodjev, iz pluralističnega iskanja skupnih rešitev v fizično likvidacijo nasprotnikov, iz priznavanja temeljne enakopravnosti vseh ljudi v malikovanje krvnih zvez in iz tega izvirajoče surovo agresivnost do vseh, ki so po rasi ali čem podobnem drugačni.

Med te drugačne je sodil tudi slovenski človek. V letih črnih in rjavih zmagoslavij je kazalo, da bo ena prvih žrtev na njihovih oltarjih. Barbarstvo ga je namreč že od vsega začetka od več strani oblegalo, kolikor se ni znašel na teritoriju, ki si ga je

lastilo. In to je bilo skoraj v tretjini primerov. Prav primorski Slovenci smo med prvimi v Evropi okusili fašistično divjanje in smo se mu med prvimi tudi uprli, že veliko pred izbruhom vojne. Ob njenem koncu pred štiridesetimi leti pa smo za hip ali kaj dlje prišli pod skupno slovensko streho. Tudi zato je okrogla obletnica konca druge svetovne vojne med nami posebno občutena.

Ob proslavljanju osvoboditve od nacifašizma pa je prav, da se tudi vprašamo, kako ji lahko ostanemo zvesti. Pri tem ne gre pozabiti, kolikor nas zamejska ali katerakoli druga resničnost že sama opozarja, da nobena osvoboditev ne more biti popolna in dokončna. Če bi se za kaj takega proglašala, bi morali o njenem osvobodilnem bistvu dvomiti. Svoboda je umno odzivanje na nenehno spreminjajočo se resničnost, pri čemer se mora tudi njen nosilec nenehno spreminjati, spet in spet presegati lastne meje in napake — ter jih še prej priznavati.

RADIO TRST A

■ PETEK, 5. maja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Mladinski oder: »Max 14«, fantastična zgodba v 5 delih (Maja Okorn), RO; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 15.00-19.00 Sport in glasba, ter prenosi z naših prireditve; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 6. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Smer: slovenske gore; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Ciciban, na dan, na plan!«; 15.00 Iz šolskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: Pianist Massimo Gon v Kulturnem domu v Trstu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 7. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Med Brdi in Jadranom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Proti filmskemu ustvarjanju; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Raziskovalno delo: Dolina '84; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: pianist Massimo Gon v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Izvirna radijska igra: Joško Lukeš: »Zgodilo se je v operi«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 8. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Gospodarska problematika; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Kocka na kocko; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: skladatelj Vilko Ukmar, letošnji Prešernov nagrajenec; 18.00 Iz senice večnosti: »V katero mitologijo je pogledal Jules Verne?«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 9. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: »Naša pesem 1984«, tekmovalje pevskih zborov Slovenije; 18.00 Četrtekova srečanja: »Šivala je deklica zvezdo, oj, zvezdo rdečo ko kri ...«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 10. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h: Po poteh Ludwiga II.; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 15. Mladinski pevski festival v Celju: bolgarski zbor »Georgi Dimitrov« iz Jambola in zbor »Kajuh« iz Celja; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: Nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 11. maja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: Komorni orkester RTV Ljubljana, ki ga vodi Stojan Kuret, v Kulturnem domu v Trstu, violončelista Iztok Kodrič in Peter Filipčič, pianistka Ingrid Silič, mezzosopranistka Eva Novšak Houška ter Boris Šurbek - pavke; 11.30 Beležka; 12.00 »Bom naredu stždice, čjer so včas b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: Otroci umetnosti: »Peter Ilič Čajkovski«; 16.00 Človek v sodobnem svetu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mladi izvajalci: trije kitaristi iz razreda Tullia Možine na šoli Glasbene matice v Trstu; 18.00 Dramska vetrovnica: Večer umetniške besede: Ivan Cankar: »Lepa naša domovina«; 19.00 Radijski dnevnik.

Predstavitev programa liste Ssk za občinske volitve v občini Dolina

V torek, 23. aprila zvečer je lista Slovenske skupnosti v mali dvorani gledališča F. Prešeren v Boljuncu predstavila program za občinske volitve 12. maja. Zadeveni dokument je precej obširen in v prvem delu obravnava probleme, s katerimi so se njeni izvoljeni in drugi predstavniki soočali v minuli mandatni dobi. Govor je zlasti o tistih vprašanjih, glede katerih se je SSK razhajala z upravno koalicijo KPI in PSI, kot je načrt hitre ceste, socialni center pri Domju, popravila starih srenjskih stavb v posameznih vaseh, urbanistična varijanta, glede lotizacijskih področij in ustanovitve zaščitene področja na območju Drage, Peska in Gročane.

V drugem delu programskega dokumenta pa so navedene glavne programske točke načelnega in konkretnega značaja, ki jih bo SSK zagovarjala v prihodnji mandatni dobi. Med temi naj omenimo upiranje vsem oblikam asimilacije in obrambe teritorija pred krčenjem in drugimi nepotrebnimi posegi; uveljavljanje narodnih pravic Slovencev po načelih ustave in mednarodnih obveznostih Italije; podpiranje vseh pobud družbenega, kulturnega in gospodarskega značaja v korist domačega prebivalstva; revizija vseh načrtov v zvezi z zaščitnim področjem Pesek-Drage-Gročana; preureditev javnih prevozov; nasprotovanje poskusom po zgraditvi novega upeljevalnika na območju občine; temeljito popravilo zastarelih srenjskih stavb, poimenovanje glavnih ulic in trgov po naših zaslužnih osebnostih; napeljava metana v občino; nadaljnje urejanje grezničnega in vodovodnega omrežja.

Predstavniki SSK se bodo nadalje zavzemali za učinkovito smetarsko službo, ki bo opravičila stalno višanje zadevne takse, za smotrnejšo športno politiko in za pritegnitev mladih v kulturno in prosvetno dejavnost,

za podpiranje promocijskih pobud na področju kmetijstva, za izboljšanje zdravstvene službe, za tehnološko posodobitev občinskih služb. Posebna pozornost naj se posveti problemu v zvezi z zaposlitvijo mladine in to s posebnim ozirom na zahteve sodobnega razvoja tehnologije.

—o—

POKOJNINE

Zakladno ministrstvo je izdalo nalog, da do konca maja plačajo zaostanke od 1. januarja letos za izboljšave, ki so predvidene za pokojnine, izračunane po zadnjem letu službe. Prizadetih je milijon državnih uslužbencev, 250.000 bivših uslužbencev avtonomnih podjetij ter 360.000 bivših uslužbencev krajevnih in zdravstvenih ustanov.

Imetniki privilegiranih in prenosnih pokojnin bodo dobili celotno vsoto, imetniki navadnih pokojnin pa polovico zaostankov.

Bivšim državnim uradnikom bi morali nakazati od 200.000 do 900.000 lir na podlagi let službe ter na podlagi leta upokojitve in sicer samo za leto 1984 ter 50% za prvih 5 mesecev leta 1985. Večja vsota od 500.000 do poldruga miliona lir za leto 1984 pa je predvidena za upokojence krajevnih ustanov in zdravstvenega sektorja.

Neomajen boj...

■ nadaljevanje s 1. strani

logij, ampak neprestano iskanje pravih rešitev.«

Tega načela se Slovenska skupnost drži. Ostajamo zato zvesti bistveni točki mahinjskega izročila, ki se za nas glasi tako:

»Neomajen boj za dosego naših narodnih pravic in enakopravnosti z večinskim narodom s pomočjo samostojnega in neodvisnega političnega nastopanja Slovencev v Italiji.

Ronald Reagan v Bonnu

V Bonnu se v teh dneh pričena vrhunski gospodarski sestanek zahodnih držav, na katerem sodeluje tudi ameriški predsednik Reagan. Ob tej priložnosti je predsednik dal izjavo za italijanski tisk.

Na vrhunskem sestanku sedmih glavnih industrijskih držav Zahoda bodo razpravljali o sedanjih glavnih svetovnih vprašanjih zlasti gospodarskega značaja, a verjetno tudi političnega pomena.

V izjavi za italijanski tisk Reagan izraža dvom, da bo italijanska komunistična stranka na upravnih volitvah 12. maja dosegla takšen uspeh, da bi lahko nato igrala vodilno vlogo v Italiji.

Glede mednarodne trgovine Reagan izraža mnenje, da je bil dosežen velik napredek ter bo nova konferenca GATT-a, to je držav podpisnic sporazuma o mednarodni trgovini in tarifah, prve mesece prihodnjega leta.

O monetarnih vprašanjih je ameriški predsednik mnenja, da ne bodo na delovnem sporedu v Bonnu, marveč bodo poprej o njih razpravljali junija v Tokiu in

morda kasneje v Washingtonu. Monetarna in trgovinska vprašanja pa so povezana.

Glede političnih zadev je Reagan poudaril, da se je pripravljn sestati z glavnim tajnikom sovjetske komunistične stranke Gorbačovom jeseni na zasedanju glavne skupščine Združenih narodov v New Yorku. Dodal je, da je Gorbačov izgubil veliko priljubljenost, ker ni izrekel sožalja svojcem ameriškega majorja, katerega so Sovjeti ubili v Vzhodnem Berlinu.

Reagan je zaključil, da se bodo v Bonnu sestali državni poglavarji in ministrski predstavniki dežel, katere so bile pred 40 leti v nasprotnih taborih. Zdaj pa smo — je zaključil ameriški predsednik — prijatelji ter živimo v miru.

V tem smislu je Reagan tudi zavrnil kritike proti dvojnemu obisku, katerega bo v Nemčiji napravil na dveh krajih: najprej v nekem bivšem nacističnem koncentracijskem taborišču za počastitev žrtev ter nato na vojaškem pokopališču v Bitburgu, čeprav je tam pokopanih tudi okrog 50 padlih SS-ovcev.

Bojan Brezigar: »Naš boj je boj za uveljavitev slovenskega človeka na vseh področjih«

Ni naključje, da Slovenska skupnost proslavlja 40. obletnico osvoboditve, združeno z 10. obletnico ustanovitve deželne Slovenske skupnosti prav tu, na mavhinskih tleh. Ta vas, ta del našega ozemlja bo namreč ostal za vedno zapisan v zgodovini naše stranke in v zgodovini našega slovenskega boja za svobodo in neodvisnost.

Tukaj so namreč bili hudi boji za svobodo, boji proti fašističnemu tiranu in proti nacističnemu okupatorju, ki je to vas in nekatere sosednje kraje požgal, da bi domačini ne dajali več zavetja tistim številnim domačim fantom, ki so se odločili za upor narodnostnemu nasilju in krvavemu terorju ter so s svojimi junaškimi podvigi resno otežkočali dobave nemški fronti, ki se je, v tistem času, počasi a vztrajno umikala proti severu. In prav tukaj, v Mavhinjah, požgani in komaj delno obnovljeni vasi, se je v prvih povojnih letih, ko je bila napetost na višku, zbrala skupina zavednih Slovencev in obnovila samostojno slovensko politično organizacijo, iz katere je kasneje nastala Slovenska skupnost.

Rekel sem, da je ta skupina obnovila samostojno slovensko politično organizacijo, kajti Slovenci v Italiji smo tako organizacijo imeli tudi prej. Nastala je v drugi polovici prejšnjega stoletja, že takrat so Slovenci v teh krajih čutili potrebo po večji medsebojni povezanosti, po skupnih organizacijah za večjo učinkovitost svojega boja. In po prihodu Italije, ko je postal ta boj težji in zahtevnejši, so Slovenci politično nastopili skupno, na listi Edinosti in poslali v rimski parlament dvakrat zaporedoma svoje zastopnike, dokler jim niso fašistični zakoni tega preprečili. Res, tega obdobja se redko spominjamo, ne spominjamo se ne Wilfana ne Besednjaka, po njiju ni poimenovanih šol pa tudi društev ne, kot da bi se Slovenci sramovali tega dela naše preteklosti. Pa vendar je bil takrat naš politični boj na višku, neposreden boj z najhujšim sovražnikom; a bil je, za tiste razmere, učinkovit in uspešen, kot je lahko samo boj neke skupnosti, ki si enotno in samostojno prizadeva za svoje pravice.

Fašizem nas je pregazil, pregazil nas je nacizem in slovenski narod se je uprl. Pri nas, na Primorskem je bil ta boj enoten. V pluralizmu idej, ki je vedno bogatil Slovence, so se naši očetje enotno uprli okupatorju, žrtvovali so življenja, družine in domove, vse za svobodo, kajti svoboda je vrednota, ki je ni moč odkupiti za noben denar.

Po vojni smo se Slovenci, ki smo ostali izven meja matične domovine, začeli ponovno soočati s starimi problemi: narodnostni boj se je moral nadaljevati, kajti še vedno smo bili tujci na domačih tleh. In tako, v tem okviru je prišlo do obnove slovenske narodne stranke, brez strogih ideoloških pregrad, z enim samim ciljem, to je skrbeti za narodni, družbeni in gospodarski razvoj Slovencev izven meja matične domovine. Pred desetimi leti je ta politična organizacija prerasla v deželno stranko in danes se prijatelji in somišljeniki Slovenske skupnosti lahko s ponosom oziramo v ta zadnja leta, kajti delo, ki ga je naša stranka opravila je nadvse pomembno in je brez vsakršnega dvoma bistveno za ohranitev naše narodnostne istovetnosti tako, kot smo jo lahko ohranili v naših vaseh.

Slovenska skupnost je danes sestavni del naše slovenske zamejske stvarnosti. Dovolim si tr-

dit, da je eden bistvenih sestavnih delov, saj edina ni vezana na take ali drugačne odločitve, ki se ne bi kovalle v njeni sredi. Zato je Slovenska skupnost marsikomu trn v peti. Naša teza, po kateri mora biti manjšina subjekt, mora torej sama odločati o svojih hotenjih in svojih težnjah, je v kričečem nasprotju z zadržanjem tistih, ki jih politična ali strankarska disciplina veže na izbire, ki niso sad razprave znotraj naše zamejske narodne skupnosti, ampak se kujejo na višji ravni. Za Slovensko skupnost ni višje ravni, pri nas je raven odločanja v Trstu in v Gorici, tu sklepamo o vseh vprašanjih, in tu odločamo sami. Z razliko od drugih je narodnostno vprašanje za nas prvo in ideologija se mora umakniti interesom manjšine. V tem smo različni od drugih strank, ki se potegujejo za slovenske glasove.

Mislil, da lahko sedaj, po letu dni odločnih manjšinskih bojov mirno trdim, da uživajo ta osnovna načela Slovenske skupnosti veliko podporo pri našem prebivalstvu. Mogočne manifestacije na goriškem Travniku, v Bazovici in v Trebčah so namreč jasno dokazale, da si Slovenci želijo velike akcijske enotnosti pa tudi samostojnih nastopov. Nikoli ne bomo mogli doka-

zati, da je naš boj resen in odločen, če se ne bomo borili predvsem sami. In v zadnjem letu smo jasno dokazali svojo odločnost, svojo voljo do boja, svojo zavzetost za našo skupno narodnostno stvar. Dokazali smo veliko akcijsko enotnost Slovencev v zamejstvu in ta akcijska enotnost je osnova politike Slovenske skupnosti. Naša stranka je nastala iz volje po čimvečji enotnosti Slovencev v Italiji in danes lahko resnično govorimo o uresničenju velike enotnosti. Res je, da do tega ni prišlo samo v okviru Slovenske skupnosti, vendar je bil naš doprinos bistvenega pomena. In to naši ljudje tudi občutijo.

Naša manjšina preživlja nelahko prehodno obdobje. V parlamentu je v teku razprava o številnih osnutkih zakona o globalni zaščiti Slovencev v Italiji in sedaj še ne vemo, kako se bo ta razprava končala.

Mi Slovenci upamo, da bo parlament odobril tak zakon, ki bo resnično zaščitil vso našo manjšinsko zamejsko stvarnost. Dejansko si želimo, da bi bil zakon tak, da bi se nam ne bilo treba nad-

njim pritoževati in da bi ga lahko res sprejeli z odprtimi rokami.

Zal pa nič ne kaže, da bo tako. Preveč je nacionalističnih teženj, preveč dvigajo greben naši nasprotniki in preveč ušes jih z veliko pozornostjo poslušajo. Zadnji protislovenski izpadi v Trstu, pa ne samo v Trstu, so dovolj zgovoren dokaz o tem. In tako ni izključeno, da se bo z odobritvijo zaščitnega zakona začelo novo obdobje boja za naše pravice, če bo zakon sploh tak, da ga bomo lahko sprejeli in ne bomo prisiljeni, kot koroški Slovenci, zavrniti besedilo, ker bi bilo za nas škodljivo, namesto da bi nas zaščitilo. In vendar ne zahtevamo nič nemogočega, nič, kar bi ne bilo že zapisano v ustavi italijanske republike in bi ne bilo povsem v skladu z demokratično ureditvijo Italije. Te zahteve so v glavnem enotne, kar pomeni, da tu ne more biti nikakršnega slepomišljenja na račun morebitnih razlik znotraj manjšine.

Slovenska skupnost, naša stranka, je bila vedno in je še nosilec teh zahtev in ni naključje, da je bil v sedanji zakonodajni dobi kot prvi vložen prav zakonski osnutek Slovenske skupnosti, kljub temu, da mi nimamo svojih predstavnikov v rimskem parlamentu.

Ta osnutek vsebuje tiste zahteve, ki jih z vso odločnostjo postavljamo že vsa povojna leta. To so zahteve po priznanju najosnovnejših pravic, ki pripadajo vsakemu narodu in ki jih torej demokratična država nikakor ne bi smela odrekati manjšini, ki živi znotraj njenih meja. Te zahteve se začenejo pri pravici do rabe materinega jezika, osnovne vrednote slehernega človeka, tako v zasebnem krogu kot tudi v javnosti. To so pravice, ki nikomur ne jemljejo ničesar, samo priznavajo kulturno bogastvo in vrednote, na katere bi morala biti vsaka država ponosna. In vendar ni tako. Iz dneva v dan pogosteje opazimo, kako oporekajo prav tem pravicam, zunanjim simbolom naše preteklosti v teh krajih, naše tisočpetstoletne prisotnosti v teh krajih. Kajti predvsem za simbole gre, za rabo jezika v odnosu z oblastmi in za dvojezične napise, tiste, ki so trn v peti marsikateremu našemu državljanu.

Zahtevamo lastno šolo, tako šolo, o kateri bi lahko zares rekli, da je slovenska, ki bi imela lastno upravno avtonomijo in bi delovala povsod, kjer Slovenci živimo, torej tudi v videmski pokrajini.

Zahtevamo, da bi se naše kulturne in športne organizacije lahko razvijale vzporedno z italijanskimi organizacijami, da bi torej imele pravico do enakih sredstev in enakih podpor ter bi bile na enak način vrednotene in priznane.

Zahtevamo, da se našemu gospodarstvu prizna pravica do življenja in da italijanska država vsaj delno popravi krivico in škodo, ki je bila storjena pod fašizmom, ko je oblast dejansko zaplenila naše številne gospodarske ustanove in jih podržavila.

In končno zahtevamo, da bo odnos do naše zemlje drugačen, nič več mačehovski, kot doslej, ampak demokratičen, odnos, ki bo priznal lastnikom pravico, da lahko razpolagajo s svojo zemljo. Slovenci smo bili izredno oškodovani z razlašcanji in zaradi razlašcanj trpi celotna naša zamejska stvarnost. Devinsko-nabrežinska občina zgovorno dokazuje, da je tako. Odnos do naše zemlje se mora torej spremeniti, mora biti taka, da se bodo domačini s svojo zemljo ponovno lahko preživljali, da ne bo vedno pretila nevarnost razlastitev in da bo obstajala resnična možnost gospodarskega razvoja naših vasi.

Zahteve, ki jih postavljamo, niso pretirane. Zahtevamo namreč samo tisto, kar nam pritiče kot svobodnim državljanom, svobodnim pripadni-

Edinstveni glasbeni dogodek v Devinu

Kot je znano, poteka letošnje leto kot evropsko leto glasbe, še posebej v spomin 300-letnice rojstva velikih skladateljev Johanna Sebastiana Bacha, Georga Friedricha Haendla in Domenica Scarlattija.

Odlični slovenski orgelski virtuoz Hubert Bergant se je zato, v počastitev teh obletnic, odločil, da ponovi izvedbo celotnega ciklusa Bachovih orgelskih skladb, za katero je leta 1977 prejel nagrado iz Prešernovega sklada. Takrat je ciklus izvedel na orglah treh ljubljanskih cerkva, v stolnici, Trnovem in pri Sv. Petru. Letošnji ciklus je začel v Mirnu, sledili pa so koncerti na Kapeli pri Novi Gorici, v Braniku, Doberdobi, Vrtojbi, v Nabrežini in Šturjah. V soboto, 27. aprila, je 8. koncert tega ciklusa izvajal na devinskih orglah.

Se kar številno občinstvo je tako sledilo enajstim orgelskim delom velikega nemškega mojstra. Profesor Bergant pa je znal iz skromnih registrskih in barvnih zmogljivosti devinskih orgel izvesti vse, kar je bilo mogoče. Povedati je treba, da je bil izbor skladb tega orgelskega koncerta izredno posrečen, predvsem glede na zmogljivost instrumenta. Moremo pa trditi, da je odlično uspel.

Prav gotovo so Bachova dela zahtevna tudi za poslušalca. V njih je namreč Bach strnil vso svojo ustvarjalnost, kompozicijsko znanje in duhovno sporočilo. Gotovo ni slučaj, da je mojster iz Eisenacha, čeprav je pisal najrazličnejšo glasbo: instrumentalno, vokalno-instrumentalno, komorno, cerkveno in posvetno, vendarle in najprej slovel kot neprekosljiv mojster na orglah. Vsakdo zato, skorajda podzavestno enači njegovo ime z orgelsko literaturo. Koncert se je začel s »Koralom« BMW 748

in »Preludijem in fugo v a-molu« BMW 551. Že prvi zvoki so nas tako približali razpoloženju velikega glasbenega praznika. Dogodka, ki napolni poslušalca z občutkom umirjene celote, ki pa je obenem tako bogata s svojim duhovnim sporočilom, da pusti v njem željo po novih, globljih spoznanjih ob poslušanju Bachovih orgelskih del. Vsako izvajano delo je bilo doživetje zase. Tako, da se je med orglarjem in poslušalci ustvaril pravi fluid. Pri občinstvu pa sta doživeli še poseben uspeh zadnji dve skladbi, zahtevna »Kleines harmonisches Labyrinth« in »Preludij in fuga v G-duru«.

Koncert orgelskih skladb J. S. Bacha so priredili devinska župnijska skupnost, Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devina. V njihovem imenu je prisotne pozdravil Marko Tavčar, spored pa je povezovala Katerina Legiša.

DRUŠTVO ZAMEJSKIH LIKOVNIKOV RAZSTAVLJA V MILJAH

Društvo zamejskih likovnikov je v sodelovanju z Društvom Slovencev miljske občine ter pod pokroviteljstvom tržaške pokrajine in miljske občinske uprave pripravilo pomemben likovni dogodek.

V prostorih Beneške hiše v Miljah so namreč v petek, 26. aprila, odprli skupinsko razstavo 25 članov Društva zamejskih likovnikov. Bogato razstavo, ki so jo uredili v dveh nadstropjih in pritličju obnovljene Beneške hiše, so otvorili občinski odbornik Jurij Vodopivec, miljski župan Willy Bordon in predsednik Društva zamejskih likovnikov Sergij Cesar.

Številno občinstvo, ki se je udeležilo otvoritve, je imelo možnost, da si je ogledalo bogato in pestro, tehnično in vsebinsko zanimivo razstavo del naših likovnikov. Nekateri pa so s pomočjo televizijskega medija in video-kaset lahko sledili predstavitvi detajlov raznih del, kar je vzbudilo precejšnje zanimanje.

Zanimiva raziskava o Krasu

V petek, 26. aprila, so v boljunškem gledališču »France Prešeren« predstavili javnosti zanimivo publikacijo o goriškem in tržaškem Krasu, ki je izšla pred kratkim. Predstavitve je gotovo pomemben dogodek za širšo javnost, saj gre za znanstveno raziskavo, ki sta ji botrovala Dežela Furlanija - Julijska krajina in deželno ravnateljstvo za proračun in načrtovanje.

Uvodno predstavitev je imel deželni odbornik Piero Zanfagnini. Poudaril je dvojni pomen te študije, najprej njeno znanstveno vrednost in drugič poživitev sodelovanja med javnimi ustanovami, ki se ukvarjajo z varstvom okolja.

Študijo so pripravili strokovnjaki tržaške univerze, ki jim je to delo poverila dežela; kot je dejal Zanfagnini, pa je predstavitvi v Boljuncu botrovalo dejstvo, da se je dolinska občina v zadnjih časih posebno zanimala za vprašanja zaščite narave.

Sledil je dvojezični pozdrav dolinskega župana Švaba, v imenu rektorja tržaške univerze pa je govoril prof. Giacomo Costa. Poudaril je pomen in uspeh tega zadnje-

ga dela Znanstvenega inštituta tržaške univerze. Kot zelo pozitivno pa je ocenil sodelovanje med znanstvenimi ustanovami, univerzo in deželo. Na predstavitvi je spregovoril še predsednik Komiteja SR Slovenije za varstvo okolja in teritorialno načrtovanje Tomaž Vuga. Poudaril je sodelovanje med deželo Furlanijo-Julijsko krajino in republiko Slovenijo. Povedal je, da Slovenija pripravlja srednjeročni in dolgoročni načrt za varstvo okolja.

Sledila je razprava o vprašanjih, ki jih obravnava publikacija; spregovorili so strokovnjaki: Roberto Barocchi, Livio Poldini, Fabio Forti, Fabio Perco, Alberto Hofmann in Stane Peterlin.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

OB 40-LETNICI OSVOBODITVE MITING

Zamisel in izbor: Miroslav Košuta
Režija: Jože Babič

v petek, 3. maja, ob 21. uri v gledališču »F. Prešeren« v BOLJUNCU

v soboto, 4. maja, ob 20. uri v Športno-kulturnem centru v ZGONIKU

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU OB 40-LETNICI OSVOBODITVE

MITING

Zamisel in izbor: Miroslav Košuta
Režija: Jože Babič

v torek, 7. maja ob 16. uri

v nedeljo, 12. maja ob 16. uri

ZA ABONMA IN IZVEN

Stare navade v Sovodnjah

Stare kmečke navade v naših vaseh so dragocen zaklad, ki jih mladi ne smemo pozabiti. Tudi v Sovodnjah imamo veliko starih navad.

Malo je tistih, ki so se ohranile, ena izmed teh pa je gotovo ta, da hodi župnik vsako leto ob sv. Martinu pobirat »berunjo«. Ljudje župniku dajo del svojih pridelkov: sirk, pšenico in krompir. V zadnjih letih se je ta navada spremenila, kajti sedaj župnik ne hodi več po hišah pobirat pridelkov, pač pa samo prispevek v denarju, medtem ko prinesejo kmetje pridelke na dan sv. Martina v cerkev. Poleg pridelkov pa pripeljejo na trg pred cerkvijo tudi traktorje, katere župnik blagoslovi.

Časi se spreminjajo in prav tako tudi ljudje pozabljajo na navade. Če hočemo izvedeti zanje, moramo vprašati predvsem stare ljudi. Tako sem tudi sam naredil in res zbral nekaj lepih navad, ki so jih imeli naši starejši.

Večkrat slišimo starejše tako pripovedovati:

»Lepo je bilo takrat, ko je župnik na velikonočno soboto hodil od hiše do hiše blagoslovljat jedila. Gospodinje so na pogrnjeno mizo postavile kruh, jajca, prašičje stegno, vino in "fulje", ki so tipična domača jed.«

Pravijo, da je za praznik sv. Rešnjega Telesa bila procesija v zgornjem delu vasi,

ob sv. Ivanu pa na spodnjem. Pri procesiji so nosili mladi fantje. Vaščani so ob poti postavili štiri oltarje, vsakdo pa je doma okrasil okna.

Sedaj je vse to banalno, tako je mnenje mladih.

Ves večer pred sv. Ivanom so po vseh vaseh zagoreli kresovi. To se je ponovilo tudi za Svete tri kralje.

Kresove so ljudje ohranili še iz turških časov, ko so z njimi oznanjali nevarnost.

V vasi so prirejali tudi ples. Običajni plesi so bili trije; za sv. Ivana, za sv. Tiliha in tretjo nedeljo v maju, ko je bil Skrljanski ples.

Ples se je začel ob 14. uri in se končal ob Ave Mariji. Tudi na pust je bil običajen ples. Pustarji so z muziko hodili od hiše do hiše in pobirali klobase in drugo ter peli. Poleg tega so se ob pustu tudi ženili.

Še o pokolu pri Petovljah

V široki italijanski javnosti in zlasti v Furlaniji-Juljski krajini je globoko odjeknila vest, da so policijski agenti po nalogu beneškega preiskovalnega sodnika, dr. Cassona, aretirali karabinjerskega generala v pokoju Dina Mingarellija in karabinjerskega polkovnika Antonia Chirica, ki je v službi pri karabinjerski legiji v Vidmu. Razloge za njuno aretacijo je treba iskati v zvezi s pokolom z dne 30. maja leta 1972, ko je pri Petovljah, nedaleč od Sovodenj na Goriškem, zletel v zrak manjši avtomobil, pri čemer so bili ubiti trije orožniki, eden pa je bil hudo ranjen. Preiskovalni sodnik, doktor Casson meni, kako obstajajo indici, da sta dajala visoka karabinjerska častnika potuho teroristom, da sta zamolčala nekatere dogodke in tudi uničila nekatere listine. General Dino Mingarelli je bil aretiran v Bariju, kjer živi v pokoju. Za časa pokola pri Petovljah je bil polkovnik in je poveljeval karabinjerski legiji v Vidmu,

PROSLAVA 40-LETNICE OSVOBODITVE V GORICI

Na pobudo Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Vsedržavnega združenja partizanov Italije je bila v soboto, 27. 4., v Kulturnem domu v Gorici proslava 40-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom. Pričela se je s predvajanjem dokumentarnega filma o lanski enotni slovenski manifestaciji na Travniku. Film je posnel Zdenko Vogrič, besedilo je prispeval profesor Aldo Rupel. Po pozdravnih nagovorih predstavnikov Vsedržavne zveze partizanov Italije Stanka Kuštrina in Silvina Poletta je imel slavnostni govor o pomenu zgodovinske obletnice častnikar Marko Waltritsch. Orisal je vzdušje, ki je velo v Gorici ob osvoboditvi in se spomnil, da je bila na dan proslave pred 44 leti ustanovljena Osvobodilna fronta. Profesor Aldo Rupel je nato predstavil spominsko brošuro, ki jo je izdala Slovenska kulturno-gospodarska zveza ob 40-letnici osvoboditve s prispevki številnih avtorjev. Večer je sklenil nastop dramske skupine Kulturnega društva Valentin Vodnik iz Doline z lepljenko »Minuta tišine za vse, kar se tako tragično prepleta« na besedilo Marija Čuka in v režiji Sergeja Verča.

Ko sta fant in punca šla pisat oklice, sta morala nesti župniku kokoš. Dva dni pred poroko pa so okrasili voz z zelenjem in naložili nevestino balo. Obvezno je morala biti tudi lesena zibka. Za voz so vpregli vola in na kozolec so postavili kokoš. Nevesta je z bičem napravila križ pred vola in jih nato pognala.

Fantje so vriskali in peli, dekleta pa so hodila za vozom in nosila poročna darila. Nato so na ženinem domu pripravili posteljo. Na dan poroke je šel ženin z muziko po nevesto in jo s pričami peljal v cerkev. Nevesta je bila oblečena v tobinasto dolgo krilo s predpasnikom, z ruto okoli vratu in pečo na glavi. Na prsih je imela pripet puntapet (zlato broško).

Ženin pa je bil oblečen v kratke črne hlače, bele nogavice, črne čevlje, belo srako, žameten lajbic in črn klobuk.

ki je pristojna poleg za videmsko tudi za goriško in tržaško pokrajino. Sedanji podpolkovnik Chirico pa je bil eden tesnih sodelavcev generala Mingarellija.

Kasneje se je izkazalo, da so pokol pri Petovljah izvršili fašistični elementi, svoje prste vmes pa je imel tudi nekdanji tajnik misovske stranke v kraju San Giovanni al Natisone Carlo Cicutini, ki je pobegnil v Španijo, Italija pa je že zahtevala njegovo izročitev. Oba visoka karabinjerska častnika so že pripeljali v Benetke, kjer sta na razpolago tamkajšnji sodni oblasti. General Mingarelli se je moral že zagovarjati pred sodiščem, češ da je odgovoren, da so preiskave o terorističnem atentatu v Petovljah zašle na stranpota. Prizivno sodišče v Benetkah je leta 1980 izreklo oprostilno razsodbo, ki jo je leto kasneje potrdilo kasacijsko sodišče. Zdaj pa prihaja na dan, da je pokol pri Petovljah izvršila »črna celica« iz Furlanije, kar je pred dnevi potrdil pred sodiščem v Bariju, kjer sodijo obtožencem zaradi pokola na milanskem trgu Fontana, neofašist iz Vidma Vincenzo Vinciguerra. Po 13 letih se torej odpira tra-

dalje na 7. strani ■

RAZVEJANA DEJAVNOST ŽENSKEGA ZBORA IZ LAŠKEGA

V nedeljo, 21. aprila, je ženski pevski zbor gostoval v Milanu pri tamkaj živčih Slovencih, ki se redno zbirajo enkrat mesečno v ul. S. Tommaso. Tokrat je vse odlično uspelo; k temu je prispevalo lepo vreme, prisotnost Hilarija Lavrenčiča, ki je zaigral bodisi s harmoniko kot z orglami, topel sprejem milanskih rojakov in zanimiv obisk samostana Certosa pri Pavii.

Prejšnji teden je bil gost v Romljanu znani tržaški filmski ustvarjalec Aljoša Žerjal, ki je predstavil prvič na goriškem podeželju izbor svojih znanih in zanimivih kratkometražnih filmov. Predvajal je štiri filmske zapise na različno tematiko; tako smo videli lepote sovjetskega glavnega mesta, vzpon na Triglav in na planinske gore Tibeta ter lep film o Normandiji.

KULTURNI VEČER V RONKAH

V sredo, 8. maja, ob 20.30 bo v stranskem prostoru cerkve sv. Lovrenca v Ronkah predvajanje kratkometražnih filmov tržaškega filmskega amaterja dr. Sergija Cesarja. Kulturni večer prireja ženski pevski zbor iz Laškega.

K. M.

Odpri so sejem Espomego v Gorici

Goriški mednarodni sejem Espomego se vedno bolj uveljavlja na italijanskem tržišču. Letošnji, že 15. mednarodni blagovni sejem so odprli v soboto, 27. aprila, ob prisotnosti ministra za zdravstvo Degana.

Na prireditvi je prisotnih 150 italijanskih razstavljalcev, zelo številni pa so tudi tuji razstavljalci. Jugoslovanski podjetniki so letos še posebej prisotni v najrazličnejših panogah in z zelo bogatim izborom blaga. Razstavlja skupno 70 jugoslovanskih podjetnikov. V primerjavi s prejšnjimi leti je nekoliko upadlo število avstrijskih podjetij.

Sejem Espomego bo odprt do 5. maja. Med tem časom so organizatorji pripravili na razstavišču vrsto pomembnih prireditev. Gotovo je med temi najbolj zanimiv mednarodni posvet o prometnih infrastrukturnih. Na njem se bodo prisotni še posebej ustavili pri vprašanjih v zvezi z medna-

rodnim tovarnim postajališčem pri Vrtojbi. Napovedovali so še celo vrsto drugih pobud, kot so srečanje krvodajalcev Italije, slikarski ex tempore za otroke in številni gospodarski posveti, ki bodo obravnavali nove možnosti financiranja v industrijski dejavnosti ali vprašanj v zvezi s kmečkim turizmom.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete

LUIGI PIRANDELLO

ČLOVEK S CVETOM V USTIH in CECE' enodejanki

režija: Sergej Verč

v nedeljo, 5. maja ob 16. uri - ABONMA RED A
v ponedeljek, 6. maja ob 20.30 - ABONMA RED B
v sredo, 8. maja ob 20.30 - ABONMA RED C
v Kulturnem domu v GORICI

Če si je sovodenjski fant izbral deklo v drugi vasi, npr. v Štandrežu, kar se je največkrat zgodilo, se je moral braniti pred štandreškimi fanti. V tistih časih so se fantje zelo radi topli. Čim večji pretepač je nekdo bil, tem bolj so ga dekleta imela rada.

Na dan poroke je sovodenjski fant šel s svati in godbo po nevesto v Štandrež. Nato so šli peš v cerkev. Preden je nevesto odbeljal domov, je moral domačim fantom plačati napitnino. Pri tem so mu pomagali svatje. Šele nato je smel nevesto odpeljati iz vasi.

Iz Štandreža v Sovodnje so šli peš in vso pot je igrala godba.

Druga zelo lepa navada je bila, ko so na prvi maj ponoči obesili fantje na dekletova hišna vrata češnjo, če je bilo deklo le-

po, pošteno, prijazno in pridno; če pa so imeli deklo za manj vredno, so ji obesili bezeg. Tako je bilo deklo osramočeno pred vso vasjo.

Najlepše pa je bilo takrat, ko so žurili sirk. Ob velikem kupu so se zbrali vsi domači, sosedje in prijatelji. Eni so žurili letice (štorže), drugi pa so jih vezali v kite. Ko so delo končali, so prostor spraznili, zaigrala je harmonika in mlado in staro je zaplesalo.

Za vahte, to je za vse svete, so hodili strežniki po hišah. Nosili so žarečo gobo in v vsak štedilnik potresli malo žerjavice. S tem so prinesli v hišo blagoslov. Otroci pa so hodili pobirati hlebce in prosili.

To so navade moje vasi, navade, ki jih moramo ohraniti, saj so pravi zaklad za naš narod in za nas vse nasploh.

f. a.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Moje srečanje s Chagallom

Časniki in ostala sredstva javnega obveščanja so pred kratkim na široko poročala o smrti svetovno znanega slikarja judovskega rodu Marca Chagalla (roj. 1887). Gre za enega velikanov likovne umetnosti 20. stoletja in kdor je kdajkoli lahko občudoval njegova dela v originalu, ta so pri njem zapustila trajen vtis.

Podpisani sem se prvič srečal s Chagallovo umetnostjo v Firencah. Ponavadi odhajamo v to mesto, da občudujemo vélike umetnine italijanskega Quattro- in Cinquecenta, leta 1978 pa je bilo nekoliko drugače. Prijatelji so me opozorili, da je v Palazzo Pitti na ogled večja Chagallova razstava z deli iz obdobja 1967 do 1977. Še sedaj so mi pred očmi čudoviti modri, vijolični, rdečkasti in rožnati toni, značilne v zraku lebdeče figure, iz mnogih slik pa je izžarevalo predvsem slikarjevo domotožje po rodni ruskih ravninah in vaseh z nizkimi kočami. Ni mi bilo žal, da sem svoj postanek v toskanski prestolnici, skozi katero sem potoval, podaljšal za nekaj ur.

Drugič pa sem se srečal s Chagallovo umetnostjo pravzaprav slučajno. Leta 1979 sem se krajši čas mudil v Švici in se mimogrede ustavil tudi v Zürichu. Že od daleč sta mi vzbudila pozornost mogočna zvonika triladijske romanske katedrale, nemško imenovane Grossmünster, ki sta mi hkrati služila kot kažipot. Pešal sem približno deset minut od kraja, kjer smo parkirali avtomobil, in že sem se znašel pred zidovjem te starinske stavbe. Še sedaj jo imam v spominu, tako njeno zunanjsčino kot notranjsčino; gre za puritansko očiščeno cerkev, pri kateri ni nikakršnega okrasa, kar je popolnoma v skladu s protestantsko miselnostjo švicarskega kova. To skoraj ikonoklastično usmerjenost lahko nazorno spoznamo tudi na bronastih vratih züriške katedrale, kjer vidimo reliefe s prizori iz življenja švicarskega reformatorja Zwinglija; na enem od reliefov opazimo tudi prizor uničevanja nabožnega kipa v ognju.

Oddaljil sem se od Grossmünstra, se spotoma ustavil ob bližnjem spomeniku Ulricha Zwinglija, šel prek mosta in na njegovi drugi strani vstopil v gotsko Fraumünster (po slovensko bi rekli cerkev Naše go-

spe). Presenečenje je bilo res veliko, okrašena je namreč s čudovitimi barvnimi okni, pri katerih že iz značilnih barv in oblik takoj spoznamo Chagallovo mojstrovino. Iz celote vejeta toplina in lirčnost, na enem od oken je upodobljena Marija z detetom, in to sredi protestantsko strogega, predvsem v denar zazrtega Züricha! Kakor bremo v strokovni literaturi, so okna nastala leta 1970.

In prav motiv ljubezni, še posebej matere do otroka, se pogosto pojavlja v občutenih Chagallovih podobah. Takšno je tudi njegovo videnje pariškega vele mesta, saj ga pri njem ne zanima zunanja gmota neštetih stavb, temveč predvsem njegovo notranje doživljanje, zato se nad strehami prosto sprehajajo figure zaljubljenec, konji, šopki cvetja in sonce. Tako ni čudno, da njegove barve nenavadno lepo žarijo, saj je slikar Pablo Picasso o njem dejal: »Po Matissovi smrti je Chagall edini slikar, ki še ve, kaj je barva.«

M. V.

NOVE KNJIGE CELJSKE MOHORJEVE DRUŽBE

V preteklih dneh se je slovenski knjižni tedn obogatil s tremi novimi izdajami Mohorjeve družbe. Nove knjige so predstavili pred dnevi na teološki fakulteti v Ljubljani. Gre za zajeten biblični leksikon, zelo pomembno delo, ki dopolnjuje nove prevode Svetega pisma v slovenščino in o katerem bomo še spregovorili. Literarne narave je zbirka svetopisemskih dram Ivana Mraka, razmišljujočemu svetu pa je posvečena nova knjiga iz znanstvene knjižnice Mohorjeve družbe z naslovom Ustvarjam, torej sem, ki jo je uredil Jože Strgar. V spremni besedi poudarja takole: Prihodnost majhnega naroda je gotovo v modrem ustvarjalnem delu. Vsak in vsi bomo morali prispevati tisto najboljše in najzlahtnejše, kar je v nas, da bi se mogli obdržati na odru zgodovine. Odločal bo prispevek vsakega posameznika in nas vseh, bolj kakovost kot količina. Avtorji pripadajo različnim svetovnonazorskim taborom, zato je knjiga lahko zgled pluralističnega gledanja na svet.

»Kamnita hiša« v Ljubljani

Sredi prejšnjega tedna so v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani slovesno odprli razstavo o kraški kmečki arhitekturi »Kamnita hiša«. Gre za razstavo, ki je že doživela lep uspeh na tržaški Pomorski postaji. Pobudo zanjo in za gostovanje je dalo tržaško pokrajinsko odborništvo za kulturo, ki ga vodi dr. Zorko Harej. O pomenu razstave je najprej spregovoril številnemu občinstvu predsednik Etnografskega muzeja dr. Boris Kuhar, strokovno razlago pa je prispeval arhitekt Dušan Blaganje. V imenu tržaške pokrajinske uprave je spregovoril predsednik prof. Marchio.

Razstava Kamnita hiša bo na ogled v Sloven-

skem etnografskem muzeju v Ljubljani, na Prešernovi, do 16. maja.

Istočasno je bilo v Ljubljani tudi uradno srečanje med tržaško pokrajinsko upravo in ljubljanskimi občinskimi upravitelji. Na magistratu je goste sprejela predsednica medobčinskega sveta Ljubljana Tina Tomlje. V tržaški pokrajinski delegaciji so bili predsednik Marchio, odbornik za kulturo Harej, odbornik za varstvo okolja Martini in odbornik za mladino in šolstvo Poilucci. Razpravljali so o možnem sodelovanju na področjih, ki zanimajo tako Trst kot Ljubljano. Gostje so tudi povabili ljubljanske gostitelje, naj kmalu vrnejo obisk v Trstu.

S TRŽAŠKEGA

V NEDELJO JE SNEG SPET POBELIL KRAS

Nedeljske snežne padavine niso pravzaprav močno presenetile. Ob letošnjih vremenskih razmerah in nepričakovanih spremembah je tudi sneg konec aprila sicer bil nepričakovan, a ni posebno presenetil ljudi.

Pojav je večina vzela za naravno zanimivost, za dogodek, ki ga bomo čez nekaj let pripovedovali kot edinstveni dogodek, in vendar je tudi ta aprilski sneg, posebno v višjih predelih Tržaške, na Krasu in v Sloveniji ter drugod povzročil precejšnje težave v prometu. Marsikje je bila potrebna zimska oprema, čeprav se je pri nas sneg sproti talil. Precejšnjo zaskrbljenost pa je povzročil kmetom, saj je komaj poglano rastlinje, ki je občutljivo za mraz. Sneg je povzročil ohladitev, ki je bila precejšnja, tako da so si ljudje spet oblekli toplejša oblačila.

OKROGLA MIZA NA OPČINAH

Ob obletnici začetka bojev za osvoboditev Opčin je Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši priredila v Prosvetnem domu na Opčinah živahno srečanje ob 40-letnici osvoboditve.

Po pozdravu zastopnice društva sta spregovorila zgodovinar prof. Jože Pirjevec in kulturni delavec Miran Košuta.

Pred številnim občinstvom je prof. Pirjevec najprej orisal slovenski nacionalni program, kot se je oblikoval v vojnih letih, predvsem kar zadeva zamisel o Zedinjeni Sloveniji. Ustavil se je tudi pri zamislih med znanstveniki na Rogu leta 1944. Glede tržaškega vprašanja je nato orisal predvsem mednarodno-politične in diplomatske vidike iz dobe pred 40 leti.

Miran Košuta je govoril predvsem o tem, kako mladi ljudje pri nas sprejemajo sedanja proslavljanja. Zastavil si je vprašanje, koliko prehaja spominjanje na medvojna leta v mitizacijo in kaj bi bilo treba ukreniti, da bi ostala vsebina, ki se je spominjamo, pristna in za mladega človeka zgovorna.

VINCENCIJEVA KONFERENCA

Pred dnevi je bil gost Slovenske Vincencijeve konference iz Trsta in Gorice predsednik mednarodnega vodstva Vincencijevih konferenc Amin A de Terrazi iz Pariza. Slovenska dobrodelna ustanova je namreč dosegla, da jo je edino uradno priznalo državno vodstvo Vincencijevih konferenc v Rimu uradno priznalo in sprejelo ob upoštevanju polne samostojnosti v delovanju. Zaradi teh razgovorov so prišli v Trst že omenjeni svetovni predsednik ter predsednik za Italijo Franco de Barberis ter podpredsednica za Italijo Olga Fornari Basso, oba iz Turina. Sporazum bodo podpisali junija.

V Zavodu šolskih sester v Trstu so se za to priložnost zbrali člani vodstev slovenskih Vincencijevih konferenc iz Trsta in Gorice. Med njimi so bili predsednica dr. Abramova in asistent dr. Škerl iz Trsta ter predsednik prof. Kranner in asistent dr. Humar iz Gorice.

Varšavski pakt podaljšan za 30 let

V Varšavi so te dni zaključili zasedanje posvetovalnega političnega odbora Varšavske zveze. Podpisali so nov zapisnik za podaljšanje tako imenovane pogodbe »o prijateljstvu, sodelovanju in vzajemni pomoči«.

14. maja bo namreč zapadla vojaška pogodba, katero so podpisali pred 30 leti. Nova vojaška pogodba bo trajala 30 let. Članic je sedem: Sovjetska zveza, Poljska, Madžarska, Vzhodna Nemčija, Češkoslovaška, Romunija in Bolgarija. Do leta 1968 je bila članica Varšavskega pakta tudi Albanija, ki pa se je sprla s sovjetskim blokom.

Na zasedanju v Varšavi je sodeloval tudi novi glavni tajnik sovjetske komunistične stranke Gorbačov, ki je s tem napravil kot partijski tajnik prvo potovanje v tujino. Pred njim je bil na Poljskem Brežnjev, medtem ko Černjenko ni bil nikoli na obisku v Varšavi.

Za sklepno poročilo je vladalo precejšnje zanimanje, ker so v Ženevi ameriško-sovjetska pogajanja za svetovno razorožitev ter je Gorbačov predlagal začasno ustavitev postavljanja atomskih raket v Evropi.

Združene države so slednji predlog zavrnile, ker je zdaj sovjetska oborožitev ve-

liko večja od zahodne ter bi morali Sovjeti najprej svojo oborožitev znižati.

Sovjeti imajo v Evropi skupaj z drugimi državami svojega tabora pod orožjem nad 6 milijonov vojakov, Atlantska zveza pa 4 milijone in pol. Atomskih raket SS-20, ki so naperjene proti Zahodni Evropi, imajo Sovjeti 414 ter poleg tega še 90 raket vrste SS-21 in SS-22. Od slednjih raket jih je 30 na Češkoslovaškem ter 60 v Vzhodni Nemčiji.

—□—

PRIJAVA DOHODKOV

S 1. majem bo treba prijaviti lanske dohodke za letošnje obdavčenje. Finančni minister Visentini je izdal okrožnico glede nagle razdelitve formularjev 740 ter prijave dohodkov. Vsako leto so namreč pred finančnimi uradi dolge vrste v zadnjem trenutku. Finančno ministrstvo računa, da bo

letos število prijav dohodkov znašalo okrog 15 milijonov.

Finančno ministrstvo je dalo državnim tiskarnam natisniti nad 10 milijonov navadnih formularjev 740 ter 17 milijonov poenostavljenih formularjev 740-S. Finančno ministrstvo pravi, da so že poslali finančnim uradom in občinskim upravam po vsej državi primerno število formularjev.

Obrazce bo tudi mogoče kupiti v prodajalnah državnega monopola, to je praktično v tobakarnah. Formularji 740 s kuverto in prilogami stanejo 600 lir, formularji 740-S pa 300 lir. Pri finančnih in občinskih uradih je formularje mogoče dobiti zastonj. Ti uradi tudi brezplačno razdeljujejo kuverte za formularje 101, katere morajo o dohodkih izročiti uslužbencem njihovi delodajalci. Te formularje je treba izročiti omenjenim uradom ali jih priporočeno poslati po pošti.

Rok za prijavo dohodkov in vnaprejšnje plačilo davkov v bankah bo zapadel 31. maja.

40-letnica Združenih narodov

Pred 40-timi leti so se zbrali v San Franciscu v Združenih državah zastopniki petdesetih držav ter so podpisali načrt, po katerem bi morala na svetu vladati mir in napredek. To se je zgodilo 25. aprila 1945. Nato so 26. junija podpisali statut Združenih narodov, to je nove svetovne organizacije, ki je zamenjala predvojno Društvo narodov.

Nacionalistični Kitajski so dovolili čast, da je prva podpisala listino Združenih narodov. Kitajski nacionalisti so bili v vojni z Japonsko že od leta 1937 ter so se borili dlje kot drugi narodi. O ustanovitvi Organizacije Združenih narodov so glavni zavzniki v drugi svetovni vojni razpravljali na konferencah v Washingtonu, Moskvi, Kairu, Teheranu in Jalti.

Ob podpisu ustanovne listine je predsednik Združenih držav Truman dal naslednjo izjavo: »Listina Združenih narodov, katero ste pravkar podpisali, je trdna struktura, na kateri bomo lahko gradili boljši svet. Če bi imeli pred nekaj leti to listino in če bi jo uporabljali, bi bili milijoni mrtvih še vedno živi. Če bomo v bodočnosti dvomili o uporabi te listine, bodo umrli milijoni ljudi, ki so zdaj še živi«.

Pravilnik Združenih narodov je pričel veljati 24. oktobra 1945 in ta dan zdaj praznujemo kot Dan Združenih narodov. Zdaj se govori, da se bosta jeseni prav na glavni skupščini Združenih narodov sestala ameriški predsednik Reagan in glavni tajnik sovjetske komunistične stranke Gorbačov.

ŠE O POKOLU PRI PETOV LJAH

■ nadaljevanje s 5. strani

gična stran tukajšnje zgodovine. Dne 30. maja leta 1972 zvečer je pri Petovljah zletel v zrak avto, vrste Fiat 500, v katerega so neznanci očitno postavili močan eksplozivni naboj. Neznanelec je prej po telefonu obvestil orožnike v Gradišcu, da je pri Petovljah ustavljen manjši sumljiv avtomobil. Štirje orožniki so se odpeljali v Petovlje in ko so skušali odpreti avto, je nastala eksplozija, ki je povzročila pravi pokol. Po 13 letih se torej ponovno odpirajo stare rane.

KVALITETA IN INOVIRANJE V PRODUKCIJSKEM SISTEMU

Janez Vuk

II.

Bistvo produkcijskega sistema pojmuje kot predelavo vložkov (inputov) v izločke (outpute), pri čemer primerja delovanje realnih produkcijskih sistemov delovanju bioloških organizmov, saj so si v nekaterih vidikih podobni: tudi produkcijski sistem namreč »živi« (deluje, posluje), se prilagaja okolju (trgu), izgublja in dobiva, nastaja in premineva, poleg tega pa izvaja svojo običajno aktivnost, za katero je programiran.

V nadaljevanju avtor podrobneje analizira determinante delovanja industrijskih sistemov. Posebej je poudarjen pomen inovacij. Slednje so po avtorjevem mnenju temeljni dejavniki razvoja družbe od kamene dobe do danes. So merilo vitalnosti ljudstev oz. narodov. V zgodovini so se ljudstva, ki so se prva dokopala do novih tehnologij, ekonomsko in politično dvignila nad ostala ljudstva, tista ljudstva, ki so zaostala v tehnološkem razvoju, pa so bila v podrejeni vlogi ali so celo izginila. Avtor navaja kot primer Hete, ljudstvo, ki naj bi začelo ob koncu bronaste dobe prvo uporabljati železo. Zaradi tega se je njihov geo-socio-ekonomski vpliv razširil na so-

sedna ljudstva, nasledek česar je bil nastanek imperija, ki je trajal, dokler je trajal njihov tehnološki monopol v proizvodnji železa. Ko se je tehnološki »know-how« v proizvodnji železa razširil na ostala ljudstva, je hetitski imperij razpadel. Hetiti pa so kot ljudstvo izginili.

Podoben je primer Anglije, kjer se je v 18. stoletju začela industrijska revolucija. Z iznajdbo parnega stroja se je v borih dvesto letih dobesedno spremenilo obličje sveta. Tudi Angleži so na podlagi prednosti tehnološkega monopola osnovali svetovni imperij. Njihova tehnološka prednost je začela kopneti v drugi polovici 19. stoletja, ko so se tehnološko razvile tudi Francija, Benelux, Nemčija, Skandinavija, po prvi in drugi svetovni vojni pa zlasti ZDA, Japonska in Sovjetska zveza.

Po avtorjevem mnenju navedeni zgodovinski pojavi dokazujejo, da gre tehnološki razvoj vtric z zgodovinsko močjo in vitalnostjo ljudstev oz. narodov.

Splošna posledica tehnoloških inovacij je monopolna pozicija inovatorja, kar mu omogoča krepitev glede na okolje. Pri tem avtor naglašja, da

inovacijski proces nikakor ni enostaven in lahek. Potrebno je veliko dela, da se odkrijejo nova spoznanja, novi produkcijski postopki, nove vrste produktov itd., ki jih je moč komercialno izkoristiti. Avtor primerja proces inoviranja z iskanjem »igle v senu«, pri čemer naglašja: kdor hoče obstati na trgu, preživeti, mora to delo opraviti.

Koristi od uspešnega inovacijskega procesa so znatne. Inovacijsko sposobnemu produkcijskemu sistemu se odpre pot tudi na svetovno tržišče; pri tem je inovativni produkcijski sistem omejen le z omejitvami trga, to je z omejitvami izven sebe, medtem ko je inovacijsko neuspešen sistem omejen predvsem sam v sebi.

Monopolni položaj inovatorjev avtor funkcionalno utemelji z velikim tveganjem, ki se mu izpostavlja inovativni produkcijski sistem v procesu inoviranja, kajti nikakršnega vnaprejšnjega zagotovila ni, da bo iskanje »igle v senu« uspešno. Drage raziskave, ki so sestavni del inovacijskega procesa, je potrebno plačati ne glede na končni uspeh ali neuspeh.

Verjetnost uspešnega inoviranja ni enaka v vseh znanstvenih sektorjih. Večja je verjetnost uspeha v novih sektorjih (npr. v mikroelektroniki, računalniški tehnologiji, robotiki), kjer je še mnogo poti odprtih, komercialni uspeh pa relativno bolj zagotovljen kot v klasičnih panogah (npr. v klasični mehaniki).

PROCES PROTI ARGENTINSKIM GENERALOM

V Buenos Airesu nadaljujejo sodno razpravo proti generalom in admiralom, ki so pred leti napravili državni udar ter so odgovorni za izginotje številnih ljudi brez procesov.

Zdi se, da bodo poklicali na pričevanje bivšega predsednika Francije Giscard d'Estainga. Ta se je po pričevanju francoskega pravika Joineta pred leti sestal v Parizu z obtoženim admiralom Massero, ki je bil takrat poveljnik argentinskih oboroženih sil in član vojaške vlade. Giscard je sprejel Massero na pobudo francoskega odvetnika Michela, ki je posredoval za pogrešene osebe v Argentini ali za tako imenovane »desaparecidos«. Sodišče v Buenos Airesu je sklenilo zaslišati tudi odvetnika Michela.

Častnik francoske vojne mornarice Sanguinetti je pred sodiščem izjavil, da se je leta 1978 sestal z Massero. Massera je takrat zanikal kakršnokoli odgovornost mornarice in letalstva za politična zatiranja v Argentini. Dejal je, da so v oboroženih silah ljudje, katerih ni mogoče nadzorovati ter bi jih lahko označili za fašiste.

Bojan Brezigar: »Naš boj je boj za...«

■ nadaljevanje s 3. strani

kom človeštva, ki želijo samo ohraniti svojo identiteto. In prav tako je nerazumljivo popuščanje nacionalističnim pritiskom in udinjanje tistim, katerim je narodnostna mržnja pravzaprav edini življenjski cilj.

Pod temi pogoji ni mogoče govoriti o sožitju. Pod temi pogoji so vse besede o sožitju samo prazne fraze, puhlice brez nikakršne konkretne vsebine. Kajti sožitje je moč graditi samo z enakopravnostjo, sicer bo vedno človek prevladal nad sočlovekom. Mi, Slovenci, smo za sožitje. To smo večkrat dokazali, tudi z dejstvi in ne samo z besedami.

Devinsko-nabrežinska občina je menda najzgovornejši primer. V zameno pa smo dobili vrsto kľofut, nazadnje tudi to, da nam tudi tukaj, na slovenskih tleh, oporekajo, ko hočemo govoriti v materinem jeziku. Vendar pa zaradi tega ne bomo odnehali, borili se bomo naprej, z vso odločnostjo, da izborimo, kar nam pritiče. Borili se bomo ponosno, zavedajoč se svoje kulturne moči, svoje zgodovine, svojih tradicij. Vse to nam daje novega poguma in nove odločnosti.

Moč pa nam daje tudi dejstvo, da se zavedamo, da v tem boju nismo osamljeni, vemo, da

uživamo podporo nekaterih demokratičnih sil v italijanski družbi, sil, s katerimi se želimo soočati kot subjekt in vemo, da je to mogoče.

Uživamo pa tudi podporo matične domovine in hvaležni smo za to politično podporo. Z veseljem ugotavljamo, da so odnosi Slovenske skupnosti z matico dobri, v zadnjem času iz leta v leto boljši in da so številna srečanja, tudi na najvišji ravni, odobrila sadove. Vemo, da je manjšina sama zelo šibka in da potrebuje trdne opore, da se lahko razvija ter vidimo to oporo prav v naši matični domovini, kateri se slovenska skupnost predstavlja kot bistveni sestavni del naše manjšine.

Današnje srečanje v Mavhinhah pa ni in ne more biti samo proslava. Proslave so v glavnem uzrte v preteklost, mi se sicer s preteklostjo opajamo, živimo pa za bodočnost, zato moramo tudi tu, v Mavhinhah potrditi obveze, ki so jih tolikokrat sprejeli naši predniki, tisti, ki so se pred nami borili za uveljavitev našega slovenskega človeka. Pri teh prizadevanjih bomo odločni, ne moremo odnehati, saj gre za našo skupno stvar, za naš razvoj, za našo bodočnost.

Slovenska skupnost je, to smo večkrat poudarili, narodnoobrambna stranka. V tem pojmu je zajeto bistvo našega političnega programa. Naš boj je boj za svobodo in demokracijo, boj za uveljavitev slovenskega človeka na vseh področjih njegovega udejstvovanja.

Zaupati Slovenski skupnosti pomeni zaupati slovenskemu človeku in prepričan sem, da so naši ljudje, naši delovni ljudje, vredni vsega zaupanja. Bodočnost vendarle ni tako siva, kot jo včasih vidimo. V njej so tudi številne svetle točke in naše delo je uperjeno prav v iskanje teh svetlih točk. Naša značilnost je v odprtosti sodelovanju in vsakršnemu doprinosu, ne glede na to, odkod prihaja, le da koristi skupni stvari. Kajti nismo vezani na nobeno ideologijo. Naša skrb gre slovenskemu človeku, kar smo večkrat dokazali.

Veseli nas velik odziv, ki smo ga deležni in prav zato gledamo z zaupanjem naprej, v prepričanju, da bo Slovenska skupnost ob prihodnji proslavi, čez deset let, še močnejša in še številnejša, da bo lahko z večjo uspešnostjo ščitila interese našega slovenskega prebivalstva.

—O—

CELOVŠKI ZVON

V soboto, 27.4., je bila v Ljubljani seja uredniškega sveta revije Celovski zvon. Pred kratkim je izšla 6. številka te publikacije, ki želi biti »vseslovenska revija za leposlovje, kritiko, kulturno, družbeno in versko vprašanja«.

Med zasedanjem so podelili tudi nagrade literarnega natečaja Celovškega zvona. Odziv natečaja je bil zelo dober, je poudaril glavni urednik, prof. Reginald Vospersnik. Nagrado za poezijo je prejel Brane Mozetič za ciklus sonetov erotične in razmišljujoče vsebine pod naslovom Le Look. Nagrado za prozo je prejela Nada Dobovičnik por. Ošlak, ki je v obliki pisem podala občutja in spoznanja dobe, kar živi v Celovcu. Nagrado za esej je prejel Denis Polž za sestavek Hamlet in Črtomir, ki se dotika nekaterih osrednjih sodobnih vprašanj slovenskega človeka.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Hranilnica in posojilnica na Opčinah

zadruga z neomejeno zavezo

OBRAČUN ZA 76. POSLOVNO LETO stanje dne 31. decembra 1984

RAČUN ZGUBE IN DOBIČKA

AKTIVA

Blagajna	841.684.938
Vrednostni papirji	21.944.902.900
T/R in hranilne vloge	
pri bankah	20.956.499.411
Posojila	40.027.624.590
Menice za vnovčenje	1.046.501.341
Razni računi	5.234.653.876
Anticipativna aktiva in aktivne izločitve	725.365.229
Nepremičnine	2.547.562.070
Stroji in oprema	905.593.146
Soudeležbe	119.900.000

SKUPNA AKTIVA 94.350.287.501

Račun rizikov in obvez 433.680.902

Razvidnostni računi 104.940.504.834

SKUPAJ 199.724.473.237

PASIVA

Hranilne vloge in tekoči računi	81.974.008.211
Razni upniki in cedenti menic na inkaso	1.060.304.465
Vezani skladi	971.894.104
Skladi knjigovodskih odpisov	668.484.279
Pasivne izločitve	142.506.287
Čisti kapital in razni skladi	8.034.696.596
Poslovni dobiček	1.498.393.559

SKUPNA PASIVA 94.350.287.501

Račun rizikov in obvez 433.680.902

Razvidnostni računi 104.940.504.834

SKUPAJ 199.724.473.237

PREMOŽENJSKO STANJE

DOHODKI

Aktivne obresti na posojilih	8.161.365.583
Obresti pri bančnih ustanovah	2.684.901.676
Obresti na obveznicah in dividende	3.428.955.495
Dobiček pri vrednostnih papirjih in menjalnicah	147.428.585
Aktivne provizije, povračilni stroški in razni dohodki	684.514.654
Uporaba skladov	255.297.332

SKUPNI DOHODKI 15.362.463.325

IZDATKI

Pasivne obresti	9.859.163.921
Stroški za osebje	1.817.297.769
Davki in takse	476.057.362
Splošni upravni stroški	1.097.633.689
Knjigovodski odpisi	217.628.974
Višanje skladov	396.288.051

SKUPNI IZDATKI 13.684.069.766

Poslovni dobiček 1.498.393.559

SKUPAJ 15.362.463.325